

Beste makers en beleidsmaker, dromers en doeners, partners en medestanders,

Beste aanwezigen,

Het is 13 januari in het jaar 2025.

Voor de eerste versie van deze brief was ik gestart met de pessimistische stelling dat het afgelopen jaar leek alsof het einde van de wereld was aangebroken. Zo voelde 2024 althans voor mij en ik weet velen met mij. Maar toen ik er verder over nadacht, kon ik dit hier niet zo stellen. Want het lijkt misschien al even the end of the world as we know it, maar het zou arrogant zijn te denken dat het einde nu écht nabij is. Onrechtvaardigheid en onderdrukking zijn helaas een constante en treffen steeds andere, maar vaak ook dezelfde bevolkingsgroepen of organismen. De ene al brutaler en langer dan de andere.

Maar in tegenstelling tot vroeger worden we nu continu overspoeld door apocalyptische beelden. En dat alles maakt mijn eerdere stelling niet minder pessimistisch. Ik ben het afgelopen jaar elke dag opgestaan en gaan slapen met beelden van genocides, van door mens veroorzaakte moord en brand. Rechtstreeks uitgezonden gruwel die zelfs een door chat GPT geleide scriptschrijver voor een horrorfilm niet zou durven voorstellen aan zijn producent uit angst dat het overdreven zou lijken. Ja, de realiteit overtreft fictieve horror. De mens is in staat tot het mooiste en het lelijkste.

Deze beelden verstarren ons. Doen ons naar adem happen. Maken ons angstig en verdrietig.

Maken ons razend. Of: Ze verlammen ons en maken ons onverschillig. Omdat het te ver is.

Omdat we er toch niets aan kunnen doen. Omdat het ons persoonlijk nog niet lijkt te raken. En net die gelatenheid, in een wereld waar alles en iedereen zo hard aan elkaar verbonden is en van elkaar afhankelijk is, mogen we dat niet toelaten.

Volgende week maandag, zal de tweede ambtstermijn van Trump net gestart zijn. Er valt heel

veel te zeggen over welke impact dit zal hebben op al dan niet verdere escalaties van conflicten wereldwijd, daarover zit elke dag wel een onheilsprofeet bij Kathleen of Pieter-Jan. Waar we sowieso ook op getrakteerd worden is het feit dat een tech miljardair aan het hoofd komt van het ministerie van overheidsefficiëntie. Ook Zuckerberg zweert trouw aan Trump door diversiteitsbeleid af te bouwen en racistische, haatdragende content niet langer te modereren. Dit heeft niet alleen directe gevolgen voor ons—voor wat wij zien, hoe we het zien, of zelfs of we het zien—maar beïnvloedt ook onze media en politiek. Communicatie lijkt compleet afhankelijk geworden van die kanalen. Onze politici worden er ook door geïnspireerd. Zo wil een van de invloedrijkste Belgische politici van dit moment de ministerpost van cultuur afschaffen, want, zo stelt hij “Amerikaanse cultuur [domineert] de wereld. De blockbusters financieren er de arthousecinema.” en daar hebben ze ook geen minister van cultuur. En dat zegt hij niet omdat hij cultuur niet belangrijk vindt, wel integendeel. Dergelijke uitspraken waren precies de aanleiding voor het laatste GKO Café, dat ‘autonomie’ als thema had. Er wordt over cultuur gezegd dat het ons een spiegel voorhoudt. Dat cultuur centraal staat in de samenleving. Dat het de humus van de samenleving, de longen van de maatschappij vormt, het kanariepietje in de koolmijn. Kunst en cultuur zijn het antwoord op vragen die we nog niet gesteld hebben. Ze verbinden ons, inspireren ons, en dagen ons uit. Politici hebben al langer begrepen welke kracht van cultuur uitgaat, niks nieuws onder de zon, de geschiedenis leert dat autoritaire regimes met succes cultuur inzetten om in ons hoofd en hart te kruipen.

De afgelopen jaren zagen we hoe in stijgende lijn politici de inhoud van cultuur trachten te beïnvloeden via controlemechanismen, politieke raden van bestuur, en parlementaire vragen—om geesten en stemmen te veroveren. Zoals *Le Soir* schreef: dit is een cultuuroorlog.

Nee, nee kapoen, dat gaan we hier niet doen. En gelukkig: In Gent doen we dat ook niet zo.

Gelukkig is Gent een stad waar openheid en vertrouwen de norm zijn, bij zowel diensten als kabinetten. Dat lukt alleen door de wil elkaar echt te leren kennen, door openheid en dialoog.

Dat willen we ook zo houden. En wij kunnen dat.

Vertrouwen betekent ook elkaar ter verantwoording durven roepen en kritisch zijn ten opzichte van onszelf en van elkaar. Het is een vorm van zorgzaamheid die we moeten

koesteren. Dat betekent dat we moeilijke gesprekken niet uit de weg mogen gaan, maar ze juist met de correcte taal moeten voeren. En wij kunnen dat. Dat bewijzen we elke dag.

Wanneer we het bijvoorbeeld hebben over inclusie, dan moeten we het hebben over machtsdynamieken. Door die bespreekbaar te maken en strategieën te delen, bewandelen we samen een weg die leidt naar een solide basis van sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardige betrokkenheid.

Dat fundament is ook waar wij samen met onze brede klankbordgroep ruimte op verder bouwen. Want ruimte is duidelijk en tastbaar en geeft ons de mogelijkheid om vanuit verschillende perspectieven te kijken en met thema's en methodieken te experimenteren. We horen en zeggen het vaak: Er is te weinig ruimte. Daarom moeten we zoeken naar creatieve manieren om anders met dat kostbaar goed om te gaan. En wij kunnen dat. Dat bewijzen we elke dag.

Wie heeft toegang tot publieke ruimte en wie beslist wie toegang krijgt? In welk soort ruimte investeren we? In ons aankomende *school of hospitality* stellen we vragen als wie de gast en wie de gastheer is. Door onze energiecijfers bij te houden en praktijkvoorbeelden uit te wisselen over ecologische duurzaamheid, maken we van cultuur een voortrekker in de klimaattransitie.

Bij ruimte gaat het niet alleen over fysieke, maar evenzeer over mentale ruimte. Gelukkig hebben we al het lef gevonden die nood tot expressie te brengen, weten we dat we tijdig ruimte moeten nemen om te rusten en te vieren, en dat gaan we straks omzetten in praktijk. Het gaat ook over ruimte voor experiment, om te falen, herstellen en opnieuw te proberen. Ruimte voor initiatieven die buiten de traditionele lijnen kleuren en cross sectoraal werken. Ook dat kunnen wij. Dat bewijzen we elke dag.

Zo zullen in de legacy van Gent2030 stadsdiensten, onderwijs, bedrijven en de regio samen met de culturele sector experimenteren rond een nieuwe manier van programmeren. In het Wintercircus komen horeca, tech en nightlife al samen op een plek die erfgoed met innovatie verbindt. Ze is een voorbode van crossectoraal denken en experimenteren waarvoor we hier in Gent alle tools in hand hebben. En ook op vlak van solidariteit bewijzen we dat er in deze stad ruimte is om samen te experimenteren. Dat zagen we afgelopen maand tijdens *Eye on Palestine* waar 40 heel verschillende soorten partners elke dag samen een programma hebben gemaakt.

En voor dat alles is een stevig pak generositeit nodig. En dat hebben wij. Dat bewijzen we elke dag. Wij willen elkeen van jullie daar oprecht voor bedanken. En straks het glas heffen om te vieren op de aanvang van een nieuw jaar, waarin we samen verder hokken om in elkaars nabijheid en warmte te leren, te groeien, te dromen en te doen. In Gent kunnen we dat. Niet omdat we pretentius zijn dat we al alles opgelost hebben, maar omdat we durven beginnen, elke dag opnieuw.